

Zpravodaj České demografické společnosti

61/2014

Členský tisk

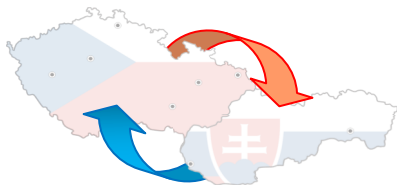
Zahraniční migrace ČR se Slovenskem a ostatními zeměmi během posledních 20 let

Po politických změnách, ke kterým došlo v Československu v roce 1989 a následně po rozdělení Československa v roce 1992, následovaly postupně poměrně rychle změny společenské a ekonomické. Česká republika byla v dřívější době spíše zemí emigrační, postupně se stala tzv. nárazníkovou zónou pro západní Evropu a v současné době je i cílovou zemí pro mnohé migranty. Po roce 1989 byly zrušeny tzv. výjezdní doložky i vízová povinnost pro řadu zemí. To přineslo možnost dlouhodobých cest občanů České republiky do zahraničí za účelem studia či práce. Na druhou stranu přibývalo zahraničních pracovníků i studentů v ČR.

Statistická data týkající se migrace jsou mnohem méně přesná a hůře srovnatelná v čase než data týkající se přirozeného pohybu obyvatelstva. Údaje o zahraniční migraci nesleduje statistický úřad přímo, ale přebírá je od ministerstva vnitra, mohou se proto vyskytnout určité metodologické rozdíly.

Výrazný vliv na migraci měly i změny vymezení obyvatelstva ČR a s ní související změny vymezení zahraniční migrace. Zatímco do konce roku 2000 bylo do zahraničního stěhování ČR zahrnuto pouze stěhování osob s trvalým pobytem v ČR, od roku 2001 se do tohoto stěhování zahrnuje i stěhování cizinců s vízem nad 90 dnů i cizinců s přiznaným azylem. Od roku 2004 (po vstupu ČR do EU) se údaje týkají též občanů zemí EU s přechodným pobytem a občanů třetích zemí s dlouhodobým pobytem.

Od roku 2005 navíc nepublikuje ČSÚ počty migrantů tříděné podle zemí, ale pouze podle státního občanství. Protože však v letech 2002–2004 tvořily více než 96 % osob přistěhovalých ze SR do ČR osoby se slovenským státním občanstvím a přes 99 % osob vystěhovalých z ČR do SR byli občané Slovenska, byly od roku 2005 počty přistěhovalých ze Slovenska do ČR odhadnuty jako počty všech osob se slovenským státním občanstvím přistěhovalých do ČR v daném roce, jako odhady počtu vystěhovalých z ČR do SR pak byly použity počty všech osob se slovenským státním občanstvím vystěhovalých z ČR.

Řada občanů ČR dlouhodobě (nebo trvale) pobývá v zahraničí, aniž by tuto skutečnost hlásila statistickému úřadu. To je hlavní důvod, proč je počet obyvatel ČR zjištěný při sčítání lidu zpravidla o několik desítek tisíc nižší než počet osob vypočtený na základě bilancí obyvatelstva. Skutečné migrační saldo je proto nižší než saldo vypočtené jako rozdíl počtu přistěhovalých a vystěhovalých. V posledních letech proto Eurostat namísto obvykle počítaného salda migrace (net migration) definovaného jako rozdíl počtu registrovaných přistěhovalých osob a počtu registrovaných vystěhovalých osob uvádí pouze tzv. korigované saldo migrace (net migration plus statistical adjustment), které zpětně zahrnuje i nedopočet obyvatelstva zjištěný při sčítání lidu, a tedy mnohem lépe charakterizuje skutečné změny počtu obyvatel dané země způsobené zahraniční migrací.

Základní charakteristiky zahraniční migrace ČR jsou uvedeny v Tab.1. Kromě počtů přistěhovalých, vystěhovalých a salda migrace počítaného obvyklým způsobem (jako rozdíl těchto dvou hodnot) je zde uvedeno též korigované migrační saldo. V období 1992–2000 (kdy Eurostat provádí korekci migrace na základě nedopodu zjištěného při sčítání lidu tím způsobem, že nedopočet obyvatelstva za 10 let zahrne celý pouze do migračního salda v posledním roce před sčítáním) předpokládáme pro jednoduchost, že neregistrované vystěhovávaní probíhalo rovnoměrně po celé období mezi sčítáními.

Uvnitř tohoto vydání:

Zahraniční migrace ČR se Slovenskem a ostatními zeměmi během posledních 20 let	1—4
První světová válka – Výročí roku z pohledu demografa	4—6
Projekt FRAM a jeho publikace	6
Pozvánka na XLIV. konferenci České demografické společnosti	7
5. demografická konference Mladých demografů	8
Pozvánka na diskusní večery České demografické společnosti	8

Zahraniční migrace ČR se Slovenskem a ostatními zeměmi (pokračování)

Korigované migrační saldo v každém roce uvedeného období jsme tedy vypočetli jako rozdíl počtu přistěhovaných a vystěhovaných snížený o jednu desetinu nedopočtu zjištěného při sčítání lidu v roce 2001. Pro období 2001–2010 jsme použili korigované migrační saldo Eurostatu, kde se již také (na rozdíl od předchozích dekád) předpokládá rozdělení neregistrované migrace do celé předchozí dekády mezi posledními sčítáními lidu. Za roky 2011 a 2012 jsou hodnoty korigovaného migračního salda rovny rozdílu počtu přistěhovaných a vystěhovaných, korekci bude možno provést až po sčítání lidu v roce 2021.

Kromě celkové zahraniční migrace ČR jsou v *Tab. 1* uvedena zvlášť též migrace mezi ČR a Slovenskem. I v roce 1992 (v posledním roce existence společného státu) je považována za zahraniční migraci.

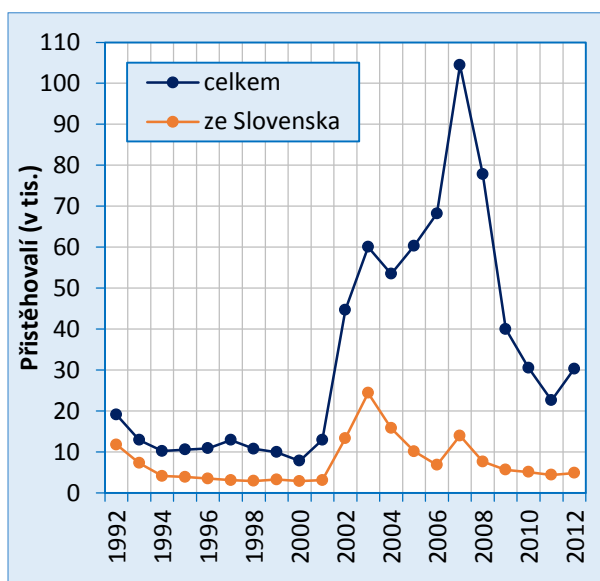
Tabulka 1: Vývoj migrace v ČR ve vybraných letech

Ukazatel	1992	1993	1994	1995	2000	2005	2010	2011	2012
Přistěhovaní celkem	19 072	12 900	10 207	10 540	7 802	60 294	30 515	22 590	30 298
Vystěhovaní celkem	7 291	7 424	265	541	1 263	24 065	14 867	5 701	20 005
Saldo celkem	11 781	5 476	9 942	9 999	6 539	36 229	15 648	16 889	10 293
Saldo korigované	8 329	2 024	6 490	6 547	3 087	30 449	14 334	16 889	10 293
Přistěhovaní ze Slovenska	11 740	7 276	4 076	3 845	2 826	10 107	5 086	4 368	4 825
Vystěhovaní na Slovensko	6 823	7 232	56	140	413	1 946	6 424	979	866
Saldo se Slovenskem	4 917	44	4 020	3 705	2 413	8 161	-1 338	3 389	3 959
Nedopočet při SLDB	X	X	X	X	34 519	X	X	46 039	X

Zdroj dat: ČSÚ

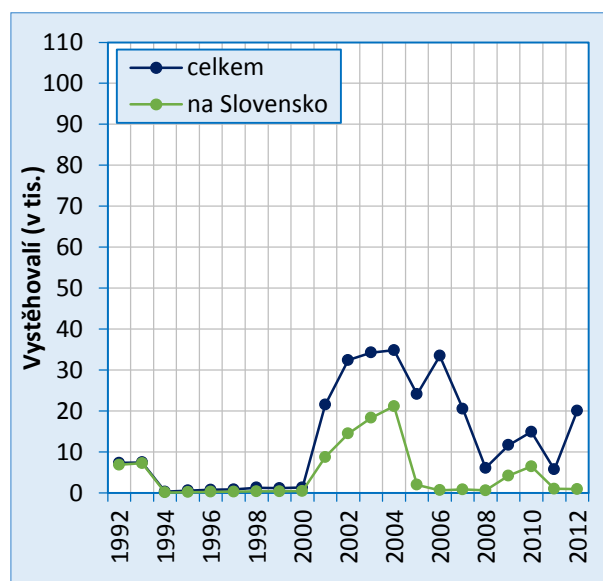
Zahraniční migrace v letech 1992 a 1993 byla výrazně ovlivněna rozdělením Československa na konci roku 1992. V roce 1992 se do ČR přistěhovalo více než 19 tisíc osob, z toho téměř 12 tisíc ze Slovenska. I v dalším roce tvořili více než polovinu z 13 tisíc přistěhovaných právě občané Slovenska. Roční počty vystěhovaných z ČR v letech 1992 a 1993 přesahovaly 7 tisíc, přičemž více než 90 % těchto osob směřovalo na Slovensko.

Graf 1: Vývoj počtu přistěhovaných do ČR

Zdroj dat: ČSÚ

Graf 2: Vývoj počtu vystěhovaných z ČR

Zdroj dat: ČSÚ

V dalších letech poslední dekády minulého století se počet přistěhovaných do ČR pohyboval kolem deseti tisíc ročně, na přelomu století byl o něco nižší. V průměru se v období 1992–2000 přistěhovalo do ČR zhruba 11 600 osob ročně. Podíl přistěhovaných ze Slovenska tvořil přes 40 % všech přistěhovaných.

Počet vystěhovalých z ČR (podle údajů ČSÚ) v roce 1994 činil pouze 265 osob, v dalších letech postupně rostl, na přelomu století se již pohyboval kolem 1 200 osob ročně. Za celé období 1992–2000 činil průměrný roční počet vystěhovalých z ČR 2 300 osob, z toho se více než ¾ stěhovaly na Slovensko. Nedopčet při sčítání lidu v roce 2001 však svědčí o tom, že kromě výše uvedených počtů se každý rok v průměru vystěhovalo z ČR navíc (neregistrovaně) téměř 3,5 tisíce osob, což je jedenapůlkrát více než registrovaný počet vystěhovalých. Celkový skutečný počet vystěhovalých byl tedy zhruba dvaapůlkrát vyšší než počty registrovaných vystěhovalých.

Hodnoty migračního salda v ČR v poslední dekádě minulého století značně kolísaly. Zatímco v roce 1992 činilo saldo téměř 12 tisíc osob, další rok byla jeho hodnota méně než poloviční. Do roku 1997 hodnota salda poměrně rychle vzrostla na více než 12 tisíc osob ročně, do roku 2000 opět poklesla jen na 6,5 tisíce. Průměrné migrační saldo činí více než 9 tisíc osob ročně, z toho téměř 3 tisíce byl přírůstek migrací se Slovenskem. I po zahrnutí neregistrované emigrace činila průměrná roční hodnota korigovaného migračního salda ČR (včetně migrace se Slovenskem) téměř 6 tisíc osob.

Od počátku tohoto století je na první pohled patrné výrazné zvýšení objemu zahraniční migrace ČR. Do značné míry je však způsobeno změnou metodologie, kdy mezi zahraniční migraci je (na rozdíl od předchozích let) zahrnuto i stěhování cizinců s vízem nad 90 dnů i cizinců s přiznaným azylem. Od roku 2004 (vstup ČR do EU) se údaje týkají též občanů zemí EU s přechodným pobytem a občanů třetích zemí s dlouhodobým pobytem.

Počet přistěhovalých velmi výrazně roste. Již v roce 2001 činil téměř 13 tisíc osob, v dalším roce již téměř 45 tisíc, v roce 2003 již překročil 60 tisíc. Po několikaleté stagnaci na těchto hodnotách se v roce 2007 do ČR přistěhovalo rekordních téměř 105 tisíc osob. V dalších letech však vlivem ekonomické krize počet přistěhovalých velmi rychle poklesl, v posledních letech se pohybuje jen kolem 30 tisíc osob ročně. V průměru se v období 2001–2012 přistěhovalo ze zahraničí do ČR více než 50 tisíc osob ročně.

Podíl přistěhovalých ze Slovenska značně kolísal. V roce 2003 činil více než 40 % všech přistěhovalých, v letech 2006 a 2008 méně než 10 %. V průměru za celé období 2001–2012 činil podíl přistěhovalých ze Slovenska téměř 19 % všech přistěhovalých.

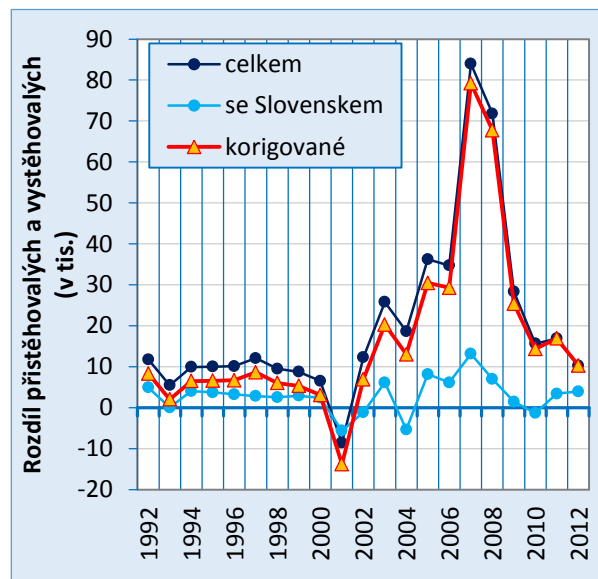
Vzhledem k výše zmíněné změně metodiky výrazně vzrostly i počty vystěhovalých z ČR. Jejich hodnoty rovněž velmi kolísaly. Již v roce 2001 jich bylo více než 21 tisíc, v letech 2002–2004 a 2006 jejich počty překračovaly 30 tisíc osob ročně. Naproti tomu v letech 2008 a 2011 se počty vystěhovalých pohybovaly jen kolem 6 tisíc osob. V roce 2012 ovšem počet vystěhovalých (poprvé od roku 2008) opět překročil 20 tisíc a za prvních 9 měsíců roku 2013 se z ČR vystěhovalo již více než 23 tisíc osob. Průměrný roční počet (registrovaně) vystěhovalých v období 2001–2012 činil téměř 21 600 osob.

Podíl vystěhovalých na Slovensko velmi kolísal. V roce 2004 byl o něco vyšší než 60 % všech vystěhovalých, o dva roky později nedosáhl ani 2 %. Za celé období 2000–2012 činil podíl vystěhovalých na Slovensko přibližně 30 % všech (registrovaně) vystěhovalých.

Nedopčet při sčítání lidu v roce 2011 činil téměř 43 tisíc osob, lze tedy předpokládat, že v letech 2001–2010 se každý rok navíc neregistrovaně vystěhovalo v průměru dalších 4 300 osob. V porovnání s předchozím obdobím byl však v první dekádě tohoto století odhadovaný skutečný počet vystěhovalých jen o zhruba 20 % vyšší než registrovaný počet vystěhovalých. Za léta 2011 a 2012 dosud nelze neregistrovanou migraci odhadnout.

I přes vysoký počet vystěhovalých bylo saldo (registrované) migrace v období 2001–2012 výrazně vyšší než v poslední dekádě minulého století. V roce 2001 bylo sice saldo migrace vzhledem ke změně metodiky posuzování migrace a změně legislativy týkající se pohybu cizinců záporné (migrační úbytek zhruba 8,5 tisíce osob), v dalších letech však bylo každoroční migrační saldo vyšší než 10 tisíc osob. Nejvyšších hodnot dosáhlo v letech 2007 a 2008 (téměř 84 tisíc, resp. téměř 72 tisíc osob). Naproti tomu v letech 2010 a 2011 byly jeho hodnoty jen o málo vyšší než 15 tisíc osob, v roce 2012 jen 10 tisíc osob ročně. Průměrné migrační saldo za celé období 2001–2012 činí téměř 29 tisíc osob ročně. Migrační saldo se Slovenskem se přitom prakticky nezměnilo, v průměru činilo opět necelé 3 tisíce osob ročně, což je zhruba 10 % celkového salda registrované migrace. Korigované migrační saldo (zohledňující neregistrovanou migraci v letech 2001–2010) dosáhlo v průměru 25 tisíc osob ročně.

Graf 3: Vývoj salda zahraniční migrace ČR

Zdroj dat: ČSÚ

Zahraniční migrace ČR se Slovenskem a ostatními zeměmi (pokračování)

Migrace patří mezi nejhůře prognózovatelné demografické procesy. Je výrazně ovlivněna nejen ekonomickou, politickou a společenskou situací v ČR, ale i situací v okolních zemích, které by mohly být zdrojem potenciálních imigrantů či naopak cílem emigrace. Nemalou roli jistě hraje i legislativa týkající se pobytu cizinců v ČR. Poslední vývoj spíše nasvědčuje dalšímu poklesu migračního salda. Za prvních 9 měsíců roku 2013 Česká republika dokonce zaznamenala mírný migrační úbytek (zhruba 1 400 osob). Je možné, že celkové migrační saldo za rok 2013 bude přesto kladné, jeho hodnota však bude zřejmě ještě (a asi výrazně) nižší než v roce 2010. A to přitom nebereme v úvahu neregistrovanou emigraci, jejíž objem bude možné odhadnout až po dalším sčítání lidu, které se má uskutečnit v roce 2021. Hlavní podmínkou eventuálního opětovného oživení zahraniční migrace do ČR by muselo být především zlepšení ekonomické situace a dostatek pracovních příležitostí pro imigranty.

Tomáš Fiala — Jitka Langhamrová

Článek vznikl za podpory Interní grantové agentury Vysoké školy ekonomické v Praze F4/24/2013 Úmrtnost a stárnutí obyvatelstva ČR.

První světová válka — Výročí roku z pohledu demografa

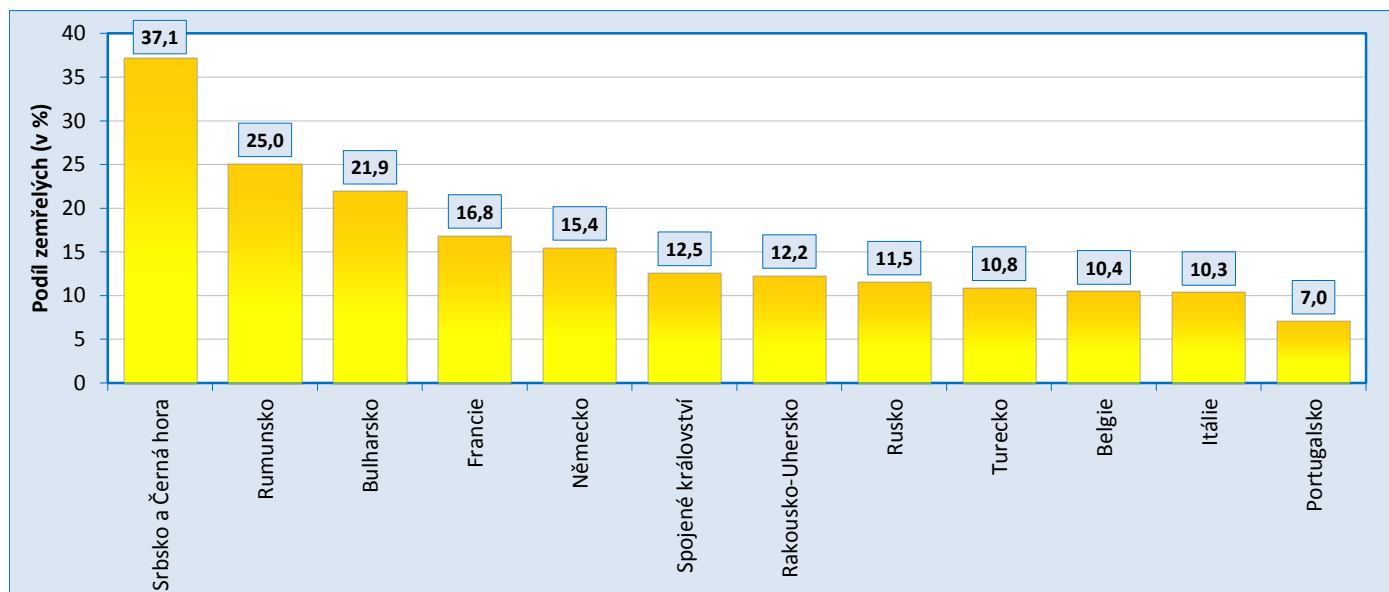
Ačkoli je reprodukce obyvatelstva ve své podstatě systémem velmi stabilním, což je dáno biologickou podstatou lidské reprodukce, je vývoj obyvatelstva trvale ovlivňován a modifikován měnícími se vnějšími podmínkami, které mohou být buď jednorázové nebo mohou být dlouhodobějšího charakteru. Když demografové uvažují o výhledu do budoucna, vždy neopomenout přidat poznámku ve smyslu „že o předkládaných scénářích lze usuzovat za podmínky, že nedojde k válce nebo jiné katastrofické události“. Když evropští statistikové začali zpracovávat data populačních censů konaných kolem roku 1910, netušili, že v době, kdy budou svou práci dokončovat nebo výsledky publikovat, půjde často již pouze o historická data, v některých případech dokonce už zaniklých států. Válka, kterou vyhlásilo Rakousko-Uhersko Srbsku v červenci 1914 a která byla z počátku považována jen za další z řady lokálních balkánských střetů, přerostla během několika málo týdnů v rozsáhlý konflikt, kterému se dostalo názvu Velká válka, rozšířila se na další kontinenty a ukončována byla teprve od podzimu roku 1917. Většina evropských zemí ukončila válečné akce v roce 1918, ale v některých propukly sociální nepokoje a občanské války; válčící státy byly vyčerpány nejen ekonomicky, značné byly ztráty lidské. Evropské země totiž mobilizovaly více než 62 milionu mužů, což znamená, že se bojů účastnila zhruba čtvrtina mužské populace.

Tabulka 1: Mobilizovaní a zemřelí (včetně úmrtí na nemoci) za první světové války, v tisících

Země	Mobilizovaní	Zemřelí
Belgie	365	38
Bulharsko	400	88
Francie	7 891	1 327
Itálie	5 615	578
Německo	13 200	2 037
Portugalsko	100	7
Rakousko-Uhersko	9 000	1 100
Rumunsko	1 000	250
Rusko	15 798	1 811
Spojené království	5 704	715
Srbsko a Černá hora	750	278
Turecko	2 998	325
Celkem	62 821	8 554

Pramen: Bardet, J.-P. — Dupâquier, J. (eds), *Histoire des populations de l'Europe III. Les temps incertains 1914–1998*. Paris 1999, s. 80.

Ztráty na obyvatelstvu se později statistici pokusili vyčíslit. Nešlo to snadno – separátní smlouvy s Ruskem a mírové smlouvy ve Versailles a v Saint Germain totiž překreslily politickou mapu střední a východní Evropy včetně Balkánu. Značná území ztratilo Německo, Rusko, Turecko, z mapy zmizelo Rakousko-Uhersko; Evropané si zvykali na státy staronové, jako bylo Polsko, samostatnosti se dočkaly Estonsko, Finsko, Litva a Lotyšsko, nově se konstituovaly Československo a Jugoslávie, ale také Albánie, nedlouho poté získaly samostatnost Irsko a Island, k Řecku byla připojena část Thrákie a ostrovy v Egejském moři. V nových hranicích se ocitly nejen Rakousko a Maďarsko, ale i Bulharsko a Rumunsko. Hranice Ruska byla posunuta k východu. Nové státní hranice byly vymezovány zpravidla bez ohledu na hranice předchozích administrativních celků. Již tato okolnost znamenala, že se ztráty na obyvatelstvu daly jen obtížně zjistit, zpravidla zůstalo jen na úrovni odhadů (cílevědomě se jimi například zabýval Boris Ulanis, *Guerres et population*, Moskva 1972; přiložené tabulky byly sestaveny dle publikace Bardet, J.-P. – Dupâquier, J. (eds), *Histoire des populations de l'Europe II a III*, Paris 1998 a 1999).

Graf 1: Podíl padlých vojáků z počtu mobilizovaných

Pramen: Bardet, J.-P. — Dupâquier, J. (eds), *Histoire des populations de l'Europe III. Les temps incertains 1914–1998*. Paris 1999, s. 80.

Boris Uralnis odhadl válečné ztráty evropských zemí za první světové války na 8,5 milionu osob. Pokud se připočtou i 2 miliony obětí chřipky z let 1918–1920, kterých by zdaleka nebylo tolik, kdyby obyvatelstvo před tím tolik neustrádalo, počet přesáhne 10 milionů. Ztráty na nenarozených se odhadují asi na 15 milionů. A tak ani v roce 1920 nedosahoval počet obyvatel Evropy stavu v polovině roku 1914. Odhad počtu obyvatel Evropy pro předvečer první světové války je zhruba 450 milionů osob, pro rok 1920 je asi o 5 milionů nižší (včetně asijské části Ruska). Početně nejvíce doplatily na válku země největší: více než 2 miliony padlo na frontách Němců, Rusů zahynulo 1,8 milionu, Francouzů 1,3 milionu; při přepočtu na stav obyvatelstva v roce 1910 resp. 1914 to bylo u Německa 3,0 %, u Francie 3,2 % a Spojeného království 2 %. Jestliže se počty zemřelých vojáků dají do poměru s počty mobilizovaných, jsou údaje zcela jiné (Graf 1) a dokládají nestejnou technickou úroveň válčících zemí.

Tabulka 2: Počet obyvatel vybraných evropských zemí k roku 1914 (v mil.)

Stát	Počet obyvatel
Belgie	7,4 ^a
Dánsko	2,9
Francie	41,6
Itálie	35,0 ^b
Německo	68,0
Nizozemsko	6,3
Norsko	2,5
Portugalsko	6,1
Rakousko (Předlitavsko)	28,6 ^a
Uhersko (Zalitavsko)	20,9 ^a
Rusko	133,0 ^c
Spojené království	46,1
Španělsko	20,4
Švédsko	5,7

Vysvětlivky:

a = 1910

b = 1911

c = 1911, včetně asijské části

Tabulka 3: Počet obyvatel vybraných evropských zemí k roku 1920 (v mil.)

Země	Počet obyvatel
Belgie	7,4
Československo (hranice 1920)	13,6
Dánsko	3,1
Finsko	3,1
Francie	38,9
Itálie	37,0
Jugoslávie	11,8
Maďarsko	8,0
Německo (hranice po versailleské smlouvě)	61,8
Nizozemsko	6,8
Norsko	2,6
Polsko (hranice 1920)	26,7
Portugalsko	6,0
Rakousko (hranice z roku 1936)	6,4
Sovětský svaz (hranice 1920)	137,7
Spojené království	46,6
Španělsko	21,3
Švédsko	5,9

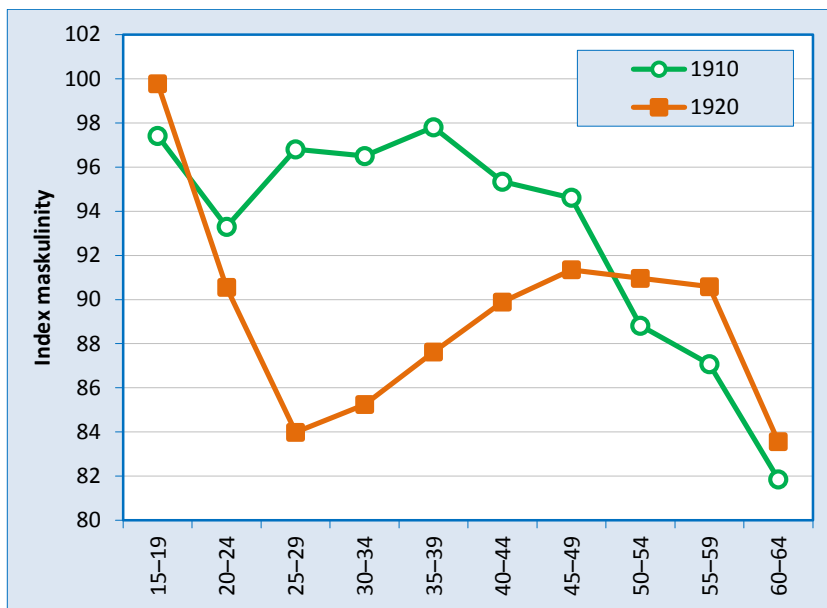
Pramen pro obě tabulky: Bardet, J.-P. — Dupâquier, J. (eds), *Histoire des populations de l'Europe III. Les temps incertains 1914–1998*. Paris 1999.

První světová válka — Výročí roku z pohledu demografa (pokračování)

Největší část obětí války tvořili mladí muži. V zemích, jejichž armády nejvíce do bojů zasáhly, se významně změnil poměr pohlaví v neprospěch mužů ve věku zhruba 20–50 let: například ve Francii a v Německu v roce 1920 připadalo na 100 žen pouze 91 mužů; také v českých zemích klesl index maskulinity na 92, ve věku 20–24 let však dokonce na 84 (Graf 2). Obraz by byl ještě pochmurnější, kdyby se připočetli i invalidé a další lidé, jejichž zdraví bylo podlomeno důsledky strádání. Zásah první světové války do demografického obrazu byl ve věkových pyramidách zemí, které se jí účastnily, patrný ještě ve druhé polovině 20. století a v řadě z nich ve spojení s poválečnou kompenzační vlnou (které by nebylo nebýt války) stojí v pozadí dalších deformací věkové struktury, jimiž se řada evropských zemí, účastnících se Velké války, vyznačuje dodnes.

Ludmila Fialová

Graf 2: Index maskulinity podle věku v českých zemích v letech 1910 a 1920

Pramen: Die Ergebnisse der Volkszählung vom 31. Dezember 1910 in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern. ÖS NF I, Wien 1914, s. 26–27, 28–29, 30–31; Věkové složení obyvatelstva v letech 1920–1937 a 1945–1979 (ČSSR, ČSR, SSR), Česká statistika 27, Praha 1981, s. 4–5.

Projekt FRAM a jeho publikace

Centrum pro studium dlouhověkosti a dlouhodobé péče FHS UK (CELLO-ILC) ve spolupráci s Ministerstvem zdravotnictví realizuje projekt „Nový rámec politiky pro aktivní, zdravé a důstojné stárnutí a poskytování zdravotních služeb a služeb dlouhodobé péče“ (zkráceně FRAM). V rámci tohoto projektu vznikla mimo jiné publikace s názvem „Bedekr aktivního stárnutí aneb Jak se orientovat v krajině aktivního stárnutí a dlouhodobé péče – průvodce pro občany a samosprávy“ (Publikaci lze stáhnout na stránkách Centra FHS UK <http://www.cello-ilc.cz/wp-content/uploads/2013/11/bedekr.pdf>).

Cílem publikace je pomoci obcím a občanům lépe se orientovat ve v možnostech podpory aktivního a zdravého života a podpořit a služeb pro seniory se sníženou soběstačností. Průvodce se zaměřuje na klíčové oblasti jako je komunikace a účast na správě města, bydlení, bezbariérovost prostředí, dopravní obslužnost, sportovní a pohybové aktivity, dobrovolnictví, vzdělávání, informační technologie, identifikace potřeb dlouhodobé péče v obci, funkční hodnocení, provázanost a kontinuita služeb (case management) a zajištění dlouhodobé péče (pobytové, domácí atd.). V rámci projektu byly zpracovány také policy briefs na téma aktivního stárnutí, podpory neformálních pečovatelských sítí, financování dlouhodobé péče a poskytování dlouhodobé péče v komunitě (dostupné ke stažení na stránkách Centra FHS UK http://www.cello-ilc.cz/?page_id=2290).

BEDEKR AKTIVNÍHO STÁRNUTÍ

aneb Jak se orientovat v krajině aktivního stárnutí a dlouhodobé péče
– průvodce pro občany a samosprávy

Obsah			
Úvod	5	ICT a Internet	50
Jak tato publikace vznikla	7	Společenské aktivity	53
Metodika projektu	10	Podpora a rámec poskytování dlouhodobé péče v obcích	55
Proč jsou obce tak důležité?	11	Kdo potřebuje péči?	59
Podpora aktivního a zdravého stárnutí na místní úrovni	16	Soběstačnost a funkční vyšetření zdravotního stavu	62
Podpora zdraví a zdravého stárnutí	18	Akutní onemocnění a potřeba včasné péče	65
Komunikace a účast na správě obce	20	Case management	70
Bydlení	25	Podpora rodiny a neformálních pečovateli	76
Bezbariérovost prostředí a dostupnost dopravy	30	Pečovatelská služba a domácí zdravotní péče	84
Pohybová aktivita a sport	36	Tísňová péče a podpora nezávislého života	92
Mezigenerační solidarita	39	Slovo závěrem	95
Dobrovolnictví	43	Poznámky	99
Vzdělávání	46	Reference	100

Petr Wija

Pozvánka na XLIV. konferenci České demografické společnosti

Česká demografická společnost

ve spolupráci s Katedrou demografie a geodemografie Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy,
Katedrou demografie Fakulty informatiky a statistiky Vysoké školy ekonomické v Praze,
Českým statistickým úřadem a Population Europe

pořádá XLIV. konferenci na téma

Sčítání a my

Konference se uskuteční ve dnech **21.–22. května 2014**
v prostorách Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze.

Konference bude **spojena s připomenutím 50. výročí založení České demografické společnosti**
a s vernisáží výstavy Population Europe připravené ve spolupráci
s Max Planck Society a firmou Archimedes Exhibitions.

Lze přihlásit příspěvek pro **ústní prezentaci** nebo **tištěný poster**.
V průběhu konference proběhne soutěž o nejlepší poster.

Prosíme, aby se všichni zájemci o účast na konferenci (tedy i ti, kteří nepředpokládají
samostatné vystoupení) **zaregistrovali prostřednictvím registračního formuláře** na webové stránce:

<http://sites.google.com/site/cdskonference2014/>

Prostřednictvím téhož formuláře je třeba zaslat abstrakt příspěvku

nejpozději do 28. února 2014

(prodloužení termínu z původního 31. ledna 2014).

Konferenční poplatek je dobrovolný.

Na výše uvedené webové adrese naleznete také další informace ke konferenci.

**Zveme všechny, kdo se zajímají o problematiku sčítání a populační trendy
v České republice.**

Hlavní výbor České demografické společnosti

5. demografická konference Mladých demografů

Sdružení **Mladí demografové** katedry demografie a geodemografie Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze a "Young Demography" výzkumná skupina Německé demografické asociace (DGD) pořádá **5. demografickou konferenci Mladých demografů tradičně nazvanou "Actual Demographic Research of Young Demographers (not only) in Europe"**. Konference se koná díky podpoře, kterou poskytly Geografická sekce Přírodovědecké fakulty UK, SAS Institute ČR a Sociologický ústav AV ČR v Praze. Pracovním jazykem bude angličtina.

Konference se uskuteční 13. a 14. února 2014 v prostorách budovy Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze, Albertov 6, Praha 2, vždy od 9 do 15 hodin s přestávkou na oběd. Vítání jsou nejen studenti doktorského studia demografie, pro které je konference určena především, ale všichni další zájemci (nejen demografové).

Více informací naleznete na internetové adrese <http://demografove.estranky.cz> nebo kontaktujte organizační výbor konference na adrese y.d.demographers@gmail.com.

LFi, LŠi

Fotografie ze 4. konference Mladých demografů (2013); <http://demografove.estranky.cz>

Pozvánka na diskusní večery České demografické společnosti

Diskusní večery České demografické společnosti, které se konají **v posluchárně Z1 Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy, Albertov 6, Praha 2, 2. patro** (lze použít výtah) **v 16.30 hodin** – vždy ve středu. V průběhu měsíců květen–září se diskusní večery nekonají z organizačních důvodů. Na první pololetí roku 2014 jsou naplánovány tyto přednášky:

19. února 2014

Sladění pracovního a rodinného života

(**Mgr. Ondřej Nývlt, Ph.D.**, ČSÚ a KD FIS VŠE v Praze)

19. března 2014

Česko a Slovensko 20 let samostatnosti z pohledu demografie

(**RNDr. Tomáš Fiala, CSc.**, **doc. ing. Jitka Langhamrová, CSc.**, KD FIS VŠE v Praze)

16. dubna 2014

Dlouhodobá péče – úvod do problematiky a legislativy (pojmy, hodnoty, problémy a řešení)

(**doc. MUDr. Iva Holmerová, Ph.D.**, **Mgr. Petr Wija, Ph.D.**, Centrum pro studium dlouhověkosti a dlouhodobé péče FHS UK)

Máte-li zájem o zveřejnění informace o publikaci, která Vás zaujala, o semináři nebo konferenci, které připravujete, zašlete ji na adresu Společnosti. Zařadíme ji do dalšího čísla Zpravodaje, případně na internetové stránky Společnosti, jež se nalézají na adrese <http://www.natur.cuni.cz/cds>. Zpravodaj můžete dostávat e-mailem; stačí sdělit adresu sekretářce společnosti na adresu demodept@natur.cuni.cz.

Zpravodaj České demografické společnosti

Vydává Hlavní výbor České demografické společnosti, Albertov 6, 128 43 Praha 2 (demodept@natur.cuni.cz).

Redakční příprava a zabezpečení. Hlavní výbor ČDS

Odpovědná redaktorka čísla 61/2014: Ludmila Fialová; technická redakce: Luděk Šídlo

Neprodejné; vychází 3x ročně.

ISSN 1213-7480